

Haarlem

Gemeente Haarlem

Drs. Joyce Langenacker

wethouder Werk, Economische Zaken, Sociale Zaken (Participatiewet),
Wonen, Coördinatie Sociaal Domein

Retouradres Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de commissie Samenleving

Datum 6 december 2016
Ons kenmerk 2016/340640
Contactpersoon M. Beneker
Doorkiesnummer 023- 5114394
E-mail mbeneker@haarlem.nl
Onderwerp Toezeggingen commissie Samenleving en beantwoording Moties 16.2 en 14.3

Geachte leden,

In de Commissie Samenleving van 27 oktober 2016 heb ik u mondeling geïnformeerd over deelname aan experimenten die vanuit het Rijk worden gefaciliteerd om te onderzoeken welke aanpak effectief is om mensen in de bijstand aan het werk te krijgen. Ik heb toegezegd u schriftelijk te informeren over deelname aan deze experimenten en u ook te informeren over diverse andere initiatieven die inmiddels zijn gestart, zoals onze samenwerking met sociale coöperaties en het werken met regelluwe zones. In deze brief worden ook de volgende moties beantwoord:

Motie 16.2 (2016/340640) 'Minder regels, meer ruimte voor Participatie' en
Motie 14.3 (2016/538256) 'Trek alsnog motie 5BIS vd SP over de streep;
Perspectief voor werklozen.....

Inleiding

In ons coalitieprogramma staat dat we van Haarlemmers met een uitkering verwachten dat zij meedoen in de samenleving. In het Koersdocument Werk en Inkomen (BBV 2016/255655) dat 14 juli 2016 door de Raad is vastgesteld, staan de uitgangspunten beschreven die we hanteren op het gebied van participatie en re-integratie. Zij vormen de basis voor het ondersteunen en stimuleren van inwoners om naar vermogen mee te doen en actief deel te nemen aan de Haarlemse samenleving. Daarbij doet de gemeente wat nodig is: naar betaald werk voor wie kan werken, re-integratie of scholing voor wie wat extra's nodig heeft en participatie voor mensen die (nog) niet kunnen werken. Dit doen we door aan te sluiten op de leefwereld van onze klanten en hun behoeften en, daar waar nodig en mogelijk, de grenzen van de bestaande regelgeving op te zoeken en door toepassing

van regelluwe zones. Ook geven we verder inhoud aan de regisserende rol van de gemeente als het gaat om het verbinden van initiatieven en mogelijkheden van onze partners in de stad.

Dit is een uitdaging die we met enthousiasme aangaan en we hebben hierin al een aantal innovatieve stappen gezet. Ik zet deze stappen en ontwikkelingen uiteen.

Experimenten Participatiewet

Staatssecretaris Klijnsma heeft met vier gemeenten (Utrecht, Groningen, Tilburg en Wageningen) de contouren opgesteld voor experimenten waarbij gemeenten gedurende twee jaar de mogelijkheid krijgen om soepeler met regels, rechten en plichten om te gaan voor mensen met een bijstandsuitkering. Centraal bij de mogelijkheid tot experimenteren staat de vraag wat in de praktijk het beste werkt om te bevorderen dat mensen via werk weer onafhankelijk worden van een bijstandsuitkering. In de beoogde experimenten komen meerdere onderzoeksgroepen met verschillende regimes aan bod en binnen deze groepen wordt gevarieerd met de intensiteit van verplichtingen. Financiële prikkels, aandacht, belonen en als het nodig is een maatregel opleggen, hebben effect. Een goede onderbouwing helpt ons om daarin een betrouwbare keuze te maken om onze inwoners uit te dagen de stap naar betaald werk te zetten.

De parlementaire behandeling van dit wetsvoorstel loopt op dit moment en de wet treedt 1 januari 2017 in werking.

Experiment Haarlem

Met het experiment Buurtbedrijf Oost, dat ik eind oktober 2016 bij staatssecretaris Klijnsma heb ingediend, sluiten we aan bij een initiatief uit de stad, gericht op participatie en uitstroom naar werk. We maken hierbij gebruik van wat er is en haken in op wat nodig is. Het experiment geeft ons de kans om in beeld te krijgen hoe we re-integratie kunnen verbinden met arbeidsmatige dagbesteding. Formele deelname aan het Rijksexperiment is aan hoge eisen gebonden. In afwachting van acceptatie of afwijzing van ons voorstel gaan we aan de slag met het Buurtbedrijf.

Buurtbedrijf Oost

In Haarlem Oost draait sinds vier jaar Buurtbedrijf Oost, geïnitieerd door de buurt en in samenwerking met partners, zoals Spaarnelanden, Paswerk en kleinere lokale bedrijven. Het Buurtbedrijf is een plek voor ontmoeting, activiteiten en het opdoen van werkervaring. Tot nu toe zijn de resultaten bemoedigend. Het Buurtbedrijf heeft zich inmiddels een stevige positie verworven in de wijk. In de ontwikkeling van het Buurtbedrijf wordt de duur van de werkervaringsplaats en de beperkte mogelijkheden voor incentives als beperkend ervaren.

In dit experiment willen we onderzoeken wat er mogelijk is voor de deelnemers en maken we, in een regelluwe context, de kanteling van dagbesteding naar betaald

Haarlem

3

werk. De doelgroep betreft mensen met een bijstandsuitkering die veelal ook gebruik maken van dagbesteding. Ook onderzoeken wij de mogelijkheid om sociale coöperaties te betrekken bij dit experiment.

In een separaat collegevoorstel komen wij terug op de doorontwikkeling van het Buurtbedrijf in 2017.

Andere toepassing van regelluwe zones

In het Koersdocument is het bestrijden van de parse krokodil door het toepassen van regelluwe zones, als één van de uitgangspunten benoemd. We hebben hier een praktische vertaling aan gegeven door klanten die daarvoor in aanmerking komen, de kans te geven zich te ontplooien als beginnend en parttime zelfstandig ondernemer of collectief ondernemer via een sociale coöperatie. Om de kans zo groot mogelijk te maken dat klanten op termijn kunnen uitstromen, hetzij in loondienst, hetzij als zelfstandig ondernemer, maken we op de volgende wijze gebruik van regelluwe zones:

- Het toestaan om met behoud van uitkering parttime te ondernemen.
- De collectieve inkomsten worden pas verrekend nadat er sprake is van een individuele winstuitkering aan de deelnemers. Onkosten mogen hierop in mindering worden gebracht en een deel mag worden benut voor scholing en ontwikkeling.
- Klanten worden ontheven van de sollicitatie plicht.
- Klanten hoeven niet deel te nemen aan andere re-integratie trajecten.

Sociale coöperaties

Sociale Coöperaties zijn organisaties van burgers met lage inkomens en een grote afstand tot de arbeidsmarkt, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid. Binnen de coöperatie bouwen deelnemers een arbeidsritme op, getraind en begeleid op de werkvloer. Zij starten vanuit collectief ondernemerschap met behoud van uitkering. Het einddoel is dat de deelnemers tenminste een gedeelte van hun inkomen zelf verdienen binnen de coöperatie, uitstromen naar werk of zelf een onderneming kunnen starten. Ik noem twee voorbeelden van sociale coöperaties.

We Cook en de Parkwijker

Samenwerking is gestart met twee sociale coöperaties in Haarlem: “We Cook” in Schalkwijk en “De Parkwijker” in Parkwijk. ‘We Cook’ verzorgt maaltijden voor bewoners van het zorgcentrum Schalkwijk, waarbij ook tijd en ruimte is voor persoonlijke aandacht voor de bewoners. De ‘Parkwijker’ richt zich op cateringwerkzaamheden en een naaiatelier. Beide coöperaties worden in hun ontwikkelingsfase begeleid door landelijk opererende instellingen; Cordaid begeleidt: ‘We Cook’ en Stock 5 begeleidt: ‘De Parkwijker’.

Zes bijstandsgerechtigden zijn actief benaderd om deel te nemen, drie deelnemers zijn inmiddels gestart.

Bij deze initiatieven geven we geschikte kandidaten uit het bestand de mogelijkheid om als zelfstandige aan de slag te gaan, onder de paraplu van de coöperatie. Normaal gesproken is het voor belanghebbenden die willen ondernemen niet mogelijk om dit met behoud van de gehele uitkering te doen. De keus is dan of werken in loondienst, of een beroep doen op de Bijstandsregeling voor zelfstandigen (BBZ) waarbij strenge regels gelden. In de vorm van het faciliteren van deelname aan een sociale coöperatie geven wij deze doelgroep nu echter de mogelijkheid om hun krachten en bekwaamheden te ontwikkelen. We passen bestaande regelgeving, zoals sollicitatieplicht en de wijze van verrekening van inkomsten regelluw toe.

Parttime ondernemerschap

Parttime ondernemerschap zien wij, naast arbeid in loondienst, als een manier om, met behoud van een gedeeltelijke uitkering, activiteiten te ondernemen die uiteindelijk leiden tot uitstroom. Personen die een uitkering ontvangen en minder dan 19 uur per week actief zijn als zelfstandige, krijgen de mogelijkheid om hun talenten, deels met behoud van uitkering verder te ontplooien.

Voorheen was dit niet mogelijk en werden belanghebbenden verwezen naar de Bijstandsregeling voor Zelfstandigen (BBZ), waar men vervolgens niet voor in aanmerking kwam omdat het parttime ondernemerschap betreft. Periodiek wordt beoordeeld of het traject wordt voortgezet. Ook deze aanpak omarmen wij van harte en zien we als het bieden van nieuwe kansen via een regelluwe aanpak. Op dit moment zijn achttien mensen met een bijstandsuitkering op deze wijze aan het werk. Inmiddels heeft al definitieve uitstroom plaatsgevonden via een traject parttime ondernemerschap.

Motie 16.2 Minder regels, meer ruimte voor Participatie

In deze motie wordt het college verzocht om voor het einde van 2016 minstens 20 bijstandsgerechtigden actief te benaderen om deel te nemen aan een pilot 'regelluwe zone' door hen de mogelijkheid te bieden om met behoud van uitkering maar zonder de daarbij behorende verplichtingen aan de slag te gaan en deze pilot na een jaar, eind 2017, te evalueren met de raad.

Via sociale coöperaties en via parttime ondernemerschap zijn tot nu 24 bijstandsgerechtigden aan de slag met behoud van uitkering en met inzet van regelluwe zones op de hierboven omschreven wijze. Dat betekent dat wij al invulling hebben gegeven aan uw voorstel.

Nu wij bezig zijn met de implementatie van het Koersdocument is de verwachting dat het aantal mensen dat werkzaam is in beide projecten, fors toe zal nemen. Hiermee is de motie 16.2 "Minder regels, meer ruimte voor participatie" afgedaan. Eind 2017 evalueren wij deze wijze van werken met de Raad.

Motie 14.3: Trek alsnog motie 5bis van de SP over de streep: ‘Perspectief voor werklozen....’

In deze motie die op 17 november door de raad is aangenomen, wordt het college verzocht een voorstel uit te werken waarbij 50 mensen of meer die in de bijstand zitten, voor een bepaalde periode op basis van vrijwilligheid, aan werk worden geholpen. Het doel van de motie is om door het bieden van tijdelijk werk de positie van deze groep mensen op de arbeidsmarkt te verstevigen. De indieners van de motie vragen het college om een plan van aanpak met daarin opgenomen de budgettaire consequenties uiterlijk in maart 2017 voor te leggen aan de raadscommissie Samenleving. Verder is het verzoek om een reservering van 1 miljoen euro ten laste van het begrotingsresultaat 2016 in te brengen ten behoeve van uitvoering van het plan.

Bij de behandeling van motie 5 bis bij de begrotingsbehandeling in de raad van 10 november is aangegeven dat wij in beginsel positief staan tegenover de inhoud van de motie. Wij hebben u al toegezegd te onderzoeken of in aanvulling op lopende projecten en in samenwerking met de re-integratiepartners en de ondernemingen en projecten in de stad, een project voor werkzoekenden voor extra werkzaamheden in het groen maar ook in andere sectoren kan worden uitgevoerd. Wij informeren u in maart over onze plannen.

Initiatief bij de klant

We vinden het belangrijk dat we zoveel mogelijk uitgaan van de eigen kracht en mogelijkheden die mensen hebben. Daarom zijn we voornemens om voor de beleidsregels scholingsbudget een andere invalshoek te kiezen dan dat we gewend zijn bij re-integratie. Binnen de bestaande invalshoek bepaalt de gemeente welk instrument voor welke klant ingezet wordt. Binnen de nieuwe regels Scholingsbudget kan de klant echter zelf met een initiatief komen en zelf de regie voeren over een (aan te vragen) scholingsbudget. Het is hierbij niet langer de gemeente die bepaalt en oplegt, maar de behoefte en wens vanuit de klant zelf staat centraal. De voortgang en het effect van deze nieuwe aanpak wordt goed gemonitord. De verwachting is dat het college december a.s. een besluit neemt over de beleidsregels scholingsbudget.

Verbinden en lokale initiatieven

Om recht te doen aan het uitgangspunt ‘werk boven inkomen’ is een goede verbinding en samenwerking met lokale werkgevers en bedrijven van belang. Hierbij treden wij regisserend op door bijvoorbeeld partijen bij elkaar te brengen en overleg te faciliteren. Het komende jaar breiden wij deze regierol verder uit. In toenemende mate melden werkgevers zich met een initiatief bij de gemeente; ik noem twee voorbeelden:

Haarlem

6

Pippa's

Pippa's is een Haarlems restaurant dat gedreven wordt door sociaal bewogen ondernemers. Zij biedt een aantal mensen uit ons zittend bestand de kans om opgeleid te worden tot keukenassistent in een van hun vestigingen. De horeca in Haarlem heeft veel behoefte aan keukenassistenten en ander personeel. Na het opleidingstraject kunnen de deelnemers dan ook vrijwel zeker direct aan de slag bij collega ondernemers. We zijn blij met dergelijke initiatieven omdat het voor een deel van onze klanten perspectief en de mogelijkheid tot uitstroom naar werk biedt.

Spaarnelanden

Spaarnelanden voert de projecten 'Wijkteam' en 'Buurtambassadeur' uit. Samen met onze re-integratie partners zoeken en ondersteunen zij geschikte kandidaten die door het schoonhouden van de buurt een opstapje naar werk kunnen maken door het doen van werkstages. Op dit moment zijn er zeven bijstandsgerechtigden actief binnen deze projecten. Ook dit soort initiatieven zien we als een kans om mensen weer in hun kracht te zetten, waarbij er ook gewerkt wordt aan noodzakelijk groenonderhoud.

En nu verder

Met enthousiasme omarm ik de inzet van regelluwe zones en innovatieve initiatieven die nu in ontwikkeling zijn. Zij geven een impuls aan de uitstroom uit de bijstand en laten klanten weer meedoen aan de samenleving op wat voor manier dan ook. We maken gebruik van wat er is, om zodoende steeds beter in beeld te krijgen wat onze klanten nodig hebben om uit te kunnen stromen naar werk of op andere wijze te participeren in de Haarlemse samenleving.

Ik hoop dat ik met deze brief een indruk heb gegeven van de initiatieven die er zijn om Haarlemmers (weer) mee te laten doen. De initiatieven betreffen zowel mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt als mensen die met een steuntje in de rug een eigen bedrijf starten.

Met vriendelijke groet,

Drs. Joyce Langenacker